

مرکز مجازی امام صادق علیه السلام

الموجز فی اصول الفقه

عرف و سیره

جلسه ۴۲

استاد وافی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

الفصل السابع: العرف و السیره

عرف نقش مهمی در حوزه استنباط و حل خصومات دارد و فقیه باید جایگاه و نقش آن را بداند. تعریف عرف: عبارت است از هر آنچه مردم به آن عادت کرده و مشی آنها شده است (اعم از فعل یا قول).

✓ عرف در نبود نصّ حجت است و گرنه حجیتی ندارد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

مرجعیت عرف در این امور چهارگانه خلاصه می شود:

۱- استکشاف الجواز تکلیفاً أو وضاعاً:

سیره کاشف حکم شرعی است با دو شرط:

الف - مخالف با نص شرعی نباشد

ب - متصل به عصر معصوم باشد

✓ سیره هایی که بعد از معصومین ایجاد شده اند حجت نیستند، مثل: عقد تامین، عقد حق الامتیاز،

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

بیع السرقفلیه

۲- تبیین المفاهیم:

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

الف - اگر شک کردیم بیع اجاره و... شروط خاصی دارند یا خیر (مثل عربی خواندن صیغه)، به عرف رجوع می کنیم و صدق عرفی دلیل آن است که همان موضوع شرعی است.
ب - اگر فرض کنیم در مفهوم غبن یا عیب اجمال وجود دارد، برای تبیین آن به عرف رجوع

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv می کنیم.

ج - اگر فرض کنیم در حد و حدود غناء اجمالی وجود دارد، برای تبیین آن به عرف رجوع می کنیم.

۳- تشخیص المصادیق:

در شرع مفاهیم زیادی وجود دارد (مثل: وطن، معدن، ارض موات و...) که موضوع حکم قرار گرفته اند که گاهی در مصادیق آنها اجمال وجود دارد و عرف مرجعی است که آنها را با مواردش تطبیق می دهد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۴- حل الإجمالات فی ظلّ الأعراف الخاصة:

هر قوم و شهری عرف خاص خود را دارند که بوسیله آن باهم تعامل دارند و بر آنها توافق دارند و این عرف ها قرینه حالیه ای را تشکیل می دهند برای حل بسیاری از اجمالاتی که در قول و فعل آنها وجود دارد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv